

Nr 145.

Av herr **Ohlon** och fru **Sjöström-Bengtsson**, om förbättring av de särskilda arvodena vid provårseminarierna.

I sina petita för budgetåret 1950/51 har skolöverstyrelsen framfört förslag om förbättring av de särskilda arvodena vid provårseminarierna innebärande dels en höjning av arvodet till provårseståndare från 1 200 till 2 004 kronor, dels höjning av arvodet till ordinarie och extra ordinarie ämnes- och övningskollärare vid provårseminarium från 360 till 720 kronor, dels ock höjning av ersättningen till handledare från 300 kronor till 450 kronor per termin för enterminskandidat och från 180 kronor till 300 kronor per termin för tvåterminskandidat. Departementschefen har likväl ansett sig nödsakad förorda, att de nuvarande arvodena skola utgå oförändrade.

Provårseminarierna skilja sig som bekant från övriga folkskoleseminarier genom sitt dubbla syfte att dels ge den teoretiska och praktiska utbildningen för folkskollärarexamen, dels lämna praktisk utbildning åt ämneslärare vid seminarier och läroverk. För denna senare arbetsuppgift erhålla de ordinarie och extra ordinarie akademiskt utbildade ämneslärarna (lektorer och adjunkter) de ovan nämnda särskilda arvodena men inneha samma lönegradsplacering som ämneslärarna vid övriga folkskoleseminarier och vid allmänna läroverken. De vid seminarierna anställda ordinarie och extra ordinarie folkskollärarna — de s. k. övningskollärarna — äro placerade två lönegrader högre än folkskollärare tjänstgörande vid folkskola, vartill vid provårseminarierna tillkommer tidigare nämnda årsarvode på 360 kronor.

Skolöverstyrelsen hemställde redan i sina anslagsäskanden för budgetåren 1948/49 och 1949/50 om förbättrade löneförmåner åt lärarna vid provårseminarierna i likhet med vad som samtidigt föreslogs beträffande lärarna vid provårsläroverken. Departementschefen framhöll, att en förbättring av löneförmånerna i och för sig vore väl motiverad, men ansåg sig icke då kunna tillstyrka överstyrelsens förslag.

Vid 1947 års riksdag har liknande fråga varit föremål för behandling genom motionerna I: 236 och II: 355, i vilka hemställdes dels att handledararvodena för lärarna vid provårsläroverken skulle uppräknas, dels att frågan om dessa lärares placering på löneskalan skulle tagas upp till bedömande. Riksdagen uttalade (skrivelse nr 198), att skäl talade för uppräkning av arvodena till provårsläroverkens lärare med hänsyn till att dessa uppgå till belopp, som numera måhända ej kunna anses lämpligt avvägda, och förutsatte, att Kungl. Maj:t skulle ägna denna fråga fortsatt uppmärksamhet. Eftersom provårs-

läroverkens och provårseminariernas ämneslärare äro i dessa avseenden likställda, torde riksdagens uttalande kunna anses gälla även lärarna vid dessa senare läroanstalter. Det torde förtjäna påpekas, att det särskilda arvodet till provårsföreståndare ej undergått någon förändring sedan tiden före det första världskriget.

Relationen mellan provårslärarnas årslön och de särskilda arvodena har på grund av stegrade levnadskostnader och därmed automatiskt höjda bruttolöner undan för undan försämrats, så att årsarvodet på 360 kronor numera endast uppgår till ca 2,3 % av årslönen för lektor i lägsta löneklassen (dyrort 5), vilket procenttal utgör en bråkdel av det ursprungliga. Det är givet, att denna obetydliga merinkomst icke förmår uppväga det avsevärda merarbete, som tjänstgöring vid lärarutbildningsanstalt medför. Rekryteringen till dessa viktiga befattningar måste därför bli lidande. Läraren vid provårseminarium har ju som särskild uppgift att handha den pedagogiska utbildningen av personer i 30-årsåldern, vilka bakom sig ha mångårig akademisk utbildning och i allmänhet några års lärarerfarenhet. Av provårshandledaren krävas gedigna kunskaper, god pedagogisk förmåga, psykologisk blick och mycket gott omdöme. Därtill kommer att lärarkandidaternas prestationer skola betygsättas, vilket är en ytterst ömtålig och ansvarsfull uppgift, enär provårsbetyget har en avgörande betydelse för lärarkandidaternas framtida möjligheter på lärarbanan. Med hänsyn till de höga kvalifikationer, som måste ställas på lärarna vid provårseminarierna, och det stora ansvar, som åvilar dessa, bör lönesättningen vara sådan, att provårseminarierna kunna draga till sig eliten av landets ämneslärare. Med den brist på akademiskt utbildade lärare, som för närvarande råder och som väntas växa till katastrofala proportioner, befinna sig provårseminarierna i ett allvarligt läge, eftersom högt kvalificerade lärare i stor utsträckning undvika att söka tjänst vid dessa skolor, detta till men icke enbart för den praktiska utbildningen av de högre skolornas lärare utan även för utbildningen av folkskollärare.

En förbättring eller riktigare ett återställande av de särskilda löneförmåner för lärarna vid provårseminarierna är därför av behovet påkallat. Ett sådant återställande kan lämpligen ske genom en högre lönegradsplacering för lärarna vid provårseminarier. Det kan erinras om att denna princip redan tillämpas beträffande övningsskollärarna, vilka, såsom tidigare nämnts, äro placerade två lönegrader högre än folkskollärare tjänstgörande vid folkskola. Det synes därför befogat, att för ämneslärarnas del det årliga arvodet på 360 kronor ersättes av en höjd löneplacering, motsvarande två lönegrader, varigenom för provårsarbetet lämnas en rimligare ersättning än den som för närvarande utgår.

Vidare torde arvodet för handledning av lärarkandidater behöva uppräknas från 180 kronor per termin för tvåterminskandidat till 300 kronor och från 300 kronor till 450 kronor för enterminkandidat.

Även arvodet till provårsföreståndare är i behov av en uppräkning från 1 200 kronor till 2 004 kronor.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen ville för budgetåret 1950/51 besluta att ordinarie och extra ordinarie ämneslärare vid provårsseminarierna tillerkännas en löneförbättring med två lönegrader,

att en uppräknig sker av arvodena för handledning av lärarkandidater till 300 kronor per termin för tvåterminskandidat och till 450 kronor per termin för enterminskandidat, samt

att arvodet för seminariernas provårsföreståndare måtte fastställas till 2 004 kronor.

Stockholm den 24 januari 1950.

Sven Em. Ohlson.

Anna Sjöström-Bengtsson.
